

Lannoitevalmisteiden valvonnan raportti 2011

Evira/1005/0411/2012

Eviran raportti
Hyväksymispäivä 30.6.2012

Maatalouskemian yksikkö

Hyväksyjä Marmo Sinikka

Esittelijä Venelampi Olli

Lisätietoja Venelampi Olli

Sisällysluettelo

1	VALVONNAN SUUNNITELMALLISUUS JA SEN TOTEUTUMINEN	4
2	TOIMIJOIDEN LAINKUULIAISUUS JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS.....	6
2.1	Todettujen säännöstenvastaisuuksien yleisyys ja tyyppi.....	6
2.2	Todettujen säännöstenvastaisuuksien analyysi	8
2.2.1	Todettujen säännöstenvastaisuuksien esiintyminen	8
2.2.2	Todetuista säännöstenvastaisuuksista seuraavien riskien luonne	9
2.2.3	Todettujen säännöstenvastaisuuksien perimmäiset syyt	9
3	AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE	9
4	KORJAAVAT TOIMENPITEET (TOIMET TEHOKKUUDEN VARMISTAMISEKSI).....	10
4.1	Toimijoille annetut seuraamukset ja niiden korjaavien toimenpiteiden varmistaminen.....	10
4.2	Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet	11
5	ARVIO YLEISESTÄ ONNISTUMISESTA	11

1 VALVONNAN SUUNNITELMALLISUUS JA SEN TOTEUTUMINEN

Lannoitevalmistevalvonta on vuonna 2011 toteutettu valvontasuunnitelman Dnro 1452/0410/2011 mukaisesti. Valvontasuunnitelmassa on esitetty tarkastustavoitteet tuotevalvonnan ja laitostarkastusten osalta sekä valvontakohdetyyppien riskinarvioinnin perusteet.

1.1 Tuotevalvonta

Tuotevalvonta on kohdistettu riskinarvioinnin perusteella erityisesti ongelmallisiin osa-alueisiin, kuten lannoitevalmisteiden ja sellaisinaan käytettävien sivutuotteiden haitallisten aineiden valvontaan (mm. taudinaiheuttajat ja haitalliset metallit). Lisäksi tarkastustavoitteisiin on sisällytetty määritellyllä tiheydellä tehtävä maahantuonnin, valmistuksen sekä markkinoille saatettujen tuotteiden valvonta.

Tuotevalvonnan tavoitteet ja toteuma vuodelta 2010 ja 2011 on kuvattu taulukossa 1. Tuotevalvonta toteutui lähes suunnitelman mukaisesti (84 %). Tietojärjestelmä Elmon käyttöönotosta johtuen vuoden 2011 lopussa oli tavallista enemmän keskeneräisiä valvontatapahtumia (190 kpl). Vuoden 2010 lopussa keskeneräisiä näytteitä oli 5 kpl.

Näytteisiin liittyviä hyväksytyjä valvontatapahtumia oli 2011 376 kpl. Näistä oli tehty yhteensä 2075 analyysiä. Vastaavat luvut vuonna 2010 olivat 513 kpl ja 3200 analyysiä.

Taulukko 1. Tuotevalvonnan määrällinen toteuma sekä toteuma prosentteina tavoitteista vuonna 2011 sekä määrätoteumat vuosilta 2010-2011.

Tarkastustyyppi näytteenotolla	Toteuma 2011 kpl	Toteuma 2011 %	Toteuma 2010 kpl
Markkinavalvonta	314	68	260
Sisämarkkinakaupan ja tuonnin valvonta	39	87	48
Valmistuksen valvonta	237	125	209
Yhteensä näytteitä otettu ko. vuonna	590	84	517

1.2. Hyväksyntää vaativien laitosten ja muiden toimijoiden valvonta

Evira hyväksyy lannoitevalmistelain (539/2006) mukaisesti orgaanisia lannoitevalmisteita valmistavat laitokset ja sivutuoteasetuksen (EY) N:o 1069/2009 (3.3.2011 saakka EY N:o 1774/2002) mukaisesti eläinperäisiä sivutuotteita käsittelevät laitokset. Taulukkoon 2 on koottu laitosten hyväksyntätilanne vuosien 2011 ja 2010 lopussa.

Vuonna 2011 Evira hyväksyi yhteensä 25 laitosta ja kuuden hyväksyntähakemuksen käsittely keskeytettiin. Vuoden lopussa hyväksyntähakemuksia oli edelleen käsiteltävänä 47 hakemusta, joista 12 oli samana vuonna jätettyjä.

Toiminnassa olevien hyväksytyjen laitosten kokonaismäärä oli vuoden 2011 lopussa 113. Näistä 12 oli sivutuoteasetuksen yleisten vaatimusten mukaisesti hyväksytyjä ja 1 validointimenettelyn mukaisesti hyväksyty sekä 50 eläinperäisiä sivutuotteita kansallisten vaatimusten mukaisesti käsitteleviä. Lannoitevalmistelain mukaan hyväksytyjä laitoksia oli yhteensä 50 vuoden 2011 lopussa.

Taulukko 2. Laitosten hyväksyntätilanne vuoden lopussa (lukumäärä ja muutos verrattuna edelliseen vuoteen).

	2011		2010	
	kpl	muutos-%	kpl	muutos-%
Uudet hakemukset	12	- 8%	13	-52 %
Uudet päätökset ¹⁾	31	139 %	13	-52 %
Hakemukset käsittelyssä	47	- 26%	64	-2 %
Toiminnassa olevat hyväksytyt laitokset	113	28 %	88	16 %

¹⁾ sisältää hyväksyntäpäätökset sekä päätökset hakemuskäsittelyn keskeyttämisestä

Hyväksyntää edellyttävien laitosten tarkastusten ensisijaisena tavoitteena oli hyväksyntäruuhkan purkaminen keskittyen eläinperäisiä sivuotteita käsitteleviin laitoksiin. Valvontasuunnitelman mukainen tarkastustavoite oli tarkastaa 35 hyväksyntää hakenutta laitosta. Hyväksyntää hakeneita laitoksia tarkastettiin 28, joista 12 tehtiin eläinperäisiä sivuotteita käsitteleviin laitoksiin.

Lannoitevalmisteiden valmistusta jo hyväksynnän saaneissa laitoksissa valvotaan laitostarkastuksin sekä tarkastamalla laitosten vuosittain Eviralle lähettämät omavalvontaraportit. Omavalvonnan tarkastustulokset on kuvattu luvussa 2.1.2. Valvontasuunnitelman mukainen tarkastustavoite oli tarkastaa 13 hyväksytyä laitosta. Tämä tavoite toteutui kokonaisuudessaan. Kaikki laitostarkastukset tehtiin eläinperäisiä sivuotteita käsitteleviin laitoksiin.

Muiden kuin laitoshyväksyntää vaativien toimijoiden tarkastukset, eli toiminnan tarkastukset toteutuivat 80 %:sti. Tarkastustavoite oli 20 ja tarkastuksia tehtiin 16. Lisäksi seurantatarkastuksia tehtiin 4 kpl. Seurantatarkastusten määrä oli noin kolmannes vuoden 2010 määrästä.

Taulukko 3. Toimijoiden tarkastusmäärän toteuma määränä ja prosentteina tavoitteista vuonna 2011 sekä määrälliset toteumat vuonna 2010.

Tarkastustyyppi	Toteuma 2011, kpl	Toteuma 2011 %	Toteuma 2010, kpl
Toiminnan tarkastus	16	80	17
Hyväksytyin laitoksen tarkastus EY 1069/2009 ja LL 539/2006	13	100	16
Laitoksen tarkastaminen hyväksyntää varten	28	80	18 ^{*)}
Seurantatarkastus (uusintatarkastus)	4		11
Yhteensä tarkastuksia	61		62

^{*)} Pitää sisällään myös markkinoille saattamispäätöksiin liittyvät tarkastukset sekä muut dokumenttitarkastukset

1.3. Käytön valvonta

Lannoitevalmisteiden käyttöä ei valvontasuunnitelman mukaisesti valvottu vuoden 2011 aikana.

2 TOIMIJOIDEN LAINKUULIAISUUS JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS

2.1 Todettujen säännöstenvastaisuuksien yleisyys ja tyyppi

2.1.1 Lannoitevalmisteiden tuotevalvonta

Lannoitevalmisteiden tuotevalvonnassa otetuille näytteille, jotka eivät täytä lainsäädännön vaatimuksia, annetaan puutteen vakavuuteen perustuen huomautuksia, kehoituksia, käytön rajoituksia tai kieltoja.

Kieltoja annettiin näytteille analyysitulosten tai tuotetietojen perusteella, ja ne koskivat markkinoille saattamista ja käyttöä. Tällaisia kieltoja annettiin vuonna 2011 kaikkiaan 20 tuotteelle. Hävittämis- tai maastavientimääräyksiä ei annettu, eikä uhkasakkoa käytetty tehokeinona vuoden 2011 aikana. Yhden lannoitteen maahantuonti kiellettiin liian korkean kadmiumpitoisuuden vuoksi.

Taulukossa 4 on koottuna vuosina 2010 ja 2011 lannoitevalmisteiden tuotevalvonnassa havaitut säännöstenvastaisuudet huomautuksina, kehoituksina ja kiellona.

Taulukko 4. Lannoitevalmisteiden tuotevalvonnassa havaitut säännöstenvastaisuudet, annetut kehotukset ja kiellot.

Säännösten vastaisuus- tyyppi	2011 376 valmistunutta näytettä		2010 513 valmistunutta näytettä	
	kpl	% näytteistä	kpl	% näytteistä
Huomautukset			307	60
Puute tuoteselosteessa tai pakkauksessa (LL 539/2006 § 8, MMMa 12707)	*		84	16
Huomautus ilmoitettavalle ominaisuudelle (MMMa 12/07 liite III ja IV)	116	31	148	29
Kehotukset ja käytön rajoitukset				
Kehotus	*		60	12
Kiellot				
Eräkohtainen kielto (LL 539/2006 33§)	21	5,6	34	6,6
erilliset markkinakiellot koskien useampaa tuotantoerää tai toimintaa	3		2	

* Ei määrätietoa, Elmon raportointi puuttuu

Vuonna 2011 suurin osa kielloista (15/24) annettiin poikkeuksellisesti organisoille lannoitevalmisteille. Eviran ottamien valvontanäytteiden perusteella 10 komposti- ja kompostimultaerää kiellettiin huonon hygieenisyyden vuoksi. Näistä kolmessa todettiin salmonella ja muissa liian korkea *Escherichia coli*-bakteerien määrä. Lisäksi laitosten omavalvonnassa tehtyjen salmonellalöydösten perusteella määrättiin kolmelle toimijalle useampaa tuotantoerää tai koko toimintaa koskeva markkinointikielto.

Kaikkiaan kuuden tuhkan käyttö lannoitevalmisteena kiellettiin haitallisten metallien raja-arvon ylittymisen perusteella. Yksi kieltopäätös tehtiin liian korkean kadmiumpitoisuuden ja muut viisi arseenipitoisuuden vuoksi.

Kahden epäorgaanisen fosforilannoitteen kadmiumpitoisuus ylitti raja-arvon. Toisen lannoitteen osalta kiellettiin markkinoille saattaminen ja toisen osalta maahantuonti.

Markkinavalvonnassa valvottiin myös eläinperäisistä sivutuotteista valmistettujen lannoitteiden ja muiden lannoitevalmisteiden sisämarkkinakauppaa ja sen toimijalta edellyttämän ilmoitusvelvollisuuden täyttymistä. Markkinavalvonnassa kieltoon asetettiin laiminlyönnin vuoksi kaksi organista eläinperäistä lannoitetta ja yhdelle toimijalle annettiin määräys hoitaa ilmoitusvelvollisuus määräajassa kuntoon.

2.1.2 Hyväksyntää vaativien laitosten ja muiden toimijoiden valvonta

Lannoitevalmistealan toimijoiden toiminnassa todetut puutteellisuudet ja säännöstenvastaisuudet on esitetty taulukossa 5.

Taulukko 5. Lannoitevalmistevalvonnassa havaitut säännöstenvastaisuudet toiminnassa 2010 - 2011.

Sääntöjen vastaisuus	2011 valvontakohteita 509		2010 toimijoita 434	
	kpl	% toimijoista ¹⁾	kpl	% toimijoista ¹⁾
Ilmoitusvelvollisuus (LL 539/2006 11 §) laiminlyöty, huomautus näytteelle	ei raporttia ELMOssa		14	2,7
Vuosi-ilmoitus toimittamatta (LL 539/2006 11 §)	68	13 ³⁾	39	9
Ei tyyppinimeä, huomautus, näytteelle (LL 539/2006 6 §)	ei raporttia ELMOssa		3	0,6
Laitoshyväksyntää ei haettu, huomautus näytteelle (LL 539/2006 14 §)	ei raporttia ELMOssa		6	1,2
Omavalvontaraportti toimitamatta (LL 539/2006 15 §) ⁴⁾	47	41,9	57	65,5
Luokan 1 puute ⁵⁾	6	14,6	3	
Luokan 2 puute ⁶⁾	31	75,6	9	
Luokan 3 puute ⁷⁾	31	75,7		

¹⁾ tai % näytteistä tai tarkastuksista

²⁾ kehotus lähetetty rekisterissä oleville toimijoille

³⁾ tilanne 30.3.2012

⁴⁾ hyväksytyt laitokset, tilanne 13.4. Määräaika 31.3.

⁵⁾ merkittävä puute, joka estää laitoshyväksynnän myöntämisen tai edellyttää seurantatarkastuksen

⁶⁾ selkeä sääntöjenvastaisuus tai puute, josta ei kuitenkaan aiheudu välitöntä vaaraa eläinten, ihmisten tai ympäristön turvallisuudelle

⁷⁾ lievä puute tai yksittäistapaus toiminnan ollessa kuitenkin pääpiirteittäin vaatimustenmukaista

Tarkastettuja laitoksia oli yhteensä 41 kpl. Näistä 24 kpl oli sivutuoteasetuksen mukaisia. Tarkastuksissa todetut puutteet olivat kaikilla laitoksilla samankaltaisia.

Vuonna 2011 otettiin tarkastuspäätöksissä käyttöön puutteiden riskiluokitus. Puutteet on jaettu kolmeen luokkaan niiden vakavuuden perusteella. Tehdyllä 41 tarkastuksella luokan 1 puutteita todettiin kuuden tarkastuksen yhteydessä. Nämä puutteet liittyivät lämpötilan seurannan ja tuotteen hygienian laiminlyönteihin sekä raaka-aineisiin. Luokan 2 puutteesta huomautettiin 31 tarkastuksen yhteydessä. Samoin luokan 3 puutteesta huomautettiin 31 tarkastuksen yhteydessä. Luokan 2 ja 3 puutteet liittyivät pääasiassa omavalvontasuunnitelmien sisältöön, omavalvonnan toteutukseen ja toimintatapoihin.

Lähes kaikkien tarkastusten yhteydessä annettiin kehoitus omavalvontasuunnitelman päivittämiseksi asetettujen vaatimusten mukaiseksi.

Oma-
valvontaraporttien toimittamisvelvollisuus koskee hyväksytyjä toimijoita. Oma-
valvontaraportti tulee toimittaa Eviraan 31.3. mennessä. Raporttien lukumäärä on ai-
empina vuosina ollut laskussa, siitä huolimatta, että hyväksytyjen laitosten määrä on
lisääntynyt. Vuoden 2011 toiminnasta edellytetty oma-
valvontaraportti oli 13.4.2012
mennessä toimittamatta 47 hyväksytyltä laitokselta. Tämä on 42 % hyväksytyistä lai-
toksista. Vuonna 2010 raportti jäi saamatta 65 prosentilta laitoksia.

2.1.3. Käytön valvonta

Lannoitevalmisteiden käyttöä ei valvontasuunnitelman mukaisesti valvottu vuoden
2011 aikana.

2.2 Todettujen säännöstenvastaisuuksien analyysi

2.2.1 Todettujen säännöstenvastaisuuksien esiintyminen

Lainsäädännön sallimien metallipitoisuuksien ylityksiä todetaan harvoin epäorgaani-
sissa tuontilannoitteissa. Hygieniaan liittyviä puutteita todettiin eräissä orgaanisista
jätteistä valmistetuissa tuotteissa. Myös tuoteselosteiden ja pakkausmerkintöjen vaa-
timustenmukaisuudessa oli puutteita. Useimmiten tuoteselosteisiin liittyvä säännös-
tenvastaisuus oli tuoteselosteessa ilmoitettavaksi säädetyn tiedon puuttuminen tai
tuoteselosteen puuttuminen irtomyynnissä ja sisämarkkinakaupassa.

Lannoitevalmisteiden valvonnassa todetut säännöstenvastaisuudet eivät vuonna
2011 merkittävästi poikenneet aiemmasta. Tuotevalvonnan perusteella annetut kiellot
ovat hieman vähentyneet.

Haitallisten metallien raja-arvojen ylittymisen vuoksi kiellettyjä tuhkaeriä oli vuonna
2011 vähemmän kuin edellisellä vuonna. Tämän selittää muun muassa tuhkalannoit-
teiden metsäkäytön kadmiumin ja arseenin raja-arvoja nosto maa- ja metsätalousmi-
nisteriön asetuksella 24/11. Haitallisten metallien ylityksiä ei todettu markkinoilla ole-
vissa kotimaisissa eikä tuontilannoitteissa.

Hygieniaan liittyviä puutteita todettiin ainoastaan kotimaisissa maanparannusaineissa
ja kasvuvalustoissa. Sisämarkkinakaupassa markkinoille saatetuissa orgaanisissa
lannoitteissa ja maanparannusaineissa hygieniapuutteita ei todettu.

Laitoshyväksyntäkäsittelyn yhteydessä havaitut puutteet liittyivät pääasiassa oma-
valvontasuunnitelman sisältöön ja oma-
valvonnan toteutukseen. Aiemman käytännön
mukaisesti merkittävät oma-
valvontaan liittyvät puutteet, jotka olisivat estäneet laitos-
hyväksynnän myöntämisen, on toimija hoitanut kuntoon hakemuskäsittelyn aikana
ennen laitokselle tehtävää tarkastuskäyntiä. Vuoden 2011 aikana tarkastusten toteu-
tustapaa ja havaintojen kirjaamiskäytäntöä muutettiin siten, että havaitut puutteet on
luokiteltu vakavuusasteen mukaisesti, ja kirjattu tarkastuspäätökselle. Vaadittujen
korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen on varmistettu tarvittaessa uusintatarkastuk-
silla.

Hyväksytyjen laitoksien aktiivisuus oma-
valvontaraporttien toimittamisessa Eviralle on
merkittävästi parantunut edelliseen vuoteen verrattuna. Tähän on osaltaan vaikutta-
nut tarkastustarpeen riskiperusteiden laskentamallin käyttöönotto. Toiminnanharjoitta-
jille lähetettiin tiedote, jossa ilmoitettiin, että oma-
valvonnan toteutus on yhtenä kritee-
rinä tarkastustarpeen arvioinnissa ja muistutettiin toimijoita oma-
valvonnan raportointi-
velvoitteesta.

2.2.2 Todetuista säännöstenvastaisuuksista seuraavien riskien luonne

Haitallisten metallien raja-arvojen ylittymiset lannoitevalmisteissa, joiden hehtaarikohdaiset levitysmäärät ovat kerralla suuria tai joita käytetään säännöllisesti, ovat selkeää riski. Haitalliset metallit voivat kertyä viljeltäviin kasveihin, maaperään tai vesistöön ja joutua sitä kautta ravintoketjuun.

Hygieniaindikaattoreiden esiintyminen lannoitevalmisteissa on ilmeinen lisäriski lähinnä zoonoottisten taudinaiheuttajien yleistymiseen tiloilla ja kotipuutarhoissa sekä sitä kautta tuotantoketjussa. Puutteellisesti käsiteltyihin elintarviketeollisuudesta peräisin oleviin sivutuotteisiin ja multajakeisiin voi liittyä myös kasvitautiriski.

2.2.3 Todettujen säännöstenvastaisuuksien perimmäiset syyt

Osa tuotevalvonnassa havaitusta puutteista lannoitevalmisteissa johtuu toimijoiden tietämättömyydestä lainsäädännön vaatimuksista. Tuotteiden säännöstenvastaisuuden voi olla syynä myös omavalvonnan toteuttamisen puutteellisuus. Samoin lannoitevalmisteisiin käytettyjen raaka-aineiden sisältämät riskit eivät ole olleet kaikille toimijoille selvillä. Havaittujen säännöstenvastaisuuksien määrään vaikuttaa tuotevalvonnassa valvonnan kohdentaminen riskiperusteisesti ongelmallisiin tuoteryhmiin ja niissä tiettyihin ominaisuuksiin.

Laitosvalvonnan säännöstenvastaisuudet liittyvät pääosin omavalvonnan toteutukseen. Toiminnallisia puutteita ei juuri esiintynyt. Valvonnan havaintojen perusteella toimijoilla ei ole kaikilta osin ollut riittävästi tietoa toteuttaa lainsäädännön vaatimuksia mm. omavalvontasuunnitelmien sisällön ja omavalvonnan toteutuksen suhteen. Asia on yksi valvonnan painopisteistä.

3 AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE

Vuotuisen auditointisuunnitelman mukaisesti toteutettiin kolme Eviran toimintaan kohdistunutta auditointia ja kolmen ELY-keskustarkastajan auditoinnit. Auditoinnit kohdistuivat maahantuonnin ennakoilmoitusten käsittelyyn, lannoitenäytteiden esikäsittelyyn ja valtuutettujen tarkastajien pätevyden varmistamiseen.

Eviran toimintaan kohdistuneiden auditointien perusteella todettiin poikkeamana maahantuonnin ennakoilmoitusten käsittelyssä siihen liittyvän Eviran ohjeen olevan vanhentunut. Päivitystarve johtuu muun muassa muuttuneesta lainsäädännöstä. Lannoitenäytteiden esikäsittelyssä todettiin poikkeamia ohjeissa ja käyttöturvallisuustiedotteissa, joita ei kaikkia ollut saatavilla. Kehittämiskohteina ilmeni tietojärjestelmä Elmon käytettävyyden parantaminen. Valtuutettujen tarkastajien pätevyden varmistamisessa ei löytynyt poikkeamia.

Tarkastajien auditointien yhteydessä ei ilmennyt poikkeamia. Kehittämiskohteena todettiin valvontaan liittyvän ohjeistuksen parantaminen. Tarkastusten yhteydessä toimijoille ei ole jaettu arviointi- tai palautekaavakkeita, joten suoraa asiakaspalautetta tarkastuksista ei ole ollut käytettävissä. Palautejärjestelmä otetaan käyttöön 2012.

Taulukko 6. Sektorilla suoritettut sisäiset auditoinnit 2011.

Auditoinnin kohteena ollut viranomaisomainen	Auditointien määrä	Auditoinnin teema(t)	Keskeiset havainnot
Evira	3	1) Maahantuonnin ennakoilmoitusten käsittely. 2) Lannoitevalvontajärjestelmien esikäsittely tutkimusosastolla ja; 3) Rehu- ja lannoitevalvonnan valtuutettujen tarkastajien pätevyyden varmistaminen.	1) Poikkeama ohjeissa. Ohjeen päivitystarve johtuu mm. muuttuneesta lainsäädännöstä. 2) Poikkeamat ohjeissa ja käyttöturvallisuustiedoissa, kehittämiskohteina Elmon käytettävyyssasioita. 3) Ei poikkeamia lannoitevalvonnan osalta.
ELY-keskus	3	Tarkastajien toiminta	Ei poikkeamia, kehittämiskohteina ohjeistuksen parantaminen.

FVO:n suorittama eläimistä saataviin sivutuotteisiin kohdistunut auditointi tehtiin loka-kuussa 2011. Auditoinnilla annetut lannoitevalmisteiden valvontaan kohdistuneet suositukset liittyivät kaupallisten asiakirjojen valvonnan tehostamiseen sekä orgaanisiin lannoitteisiin ja maanparannusaineisiin sekoitettavan aineen määrittelyyn ja käytön vaatimuksiin.

Evira järjesti 2011 kaksi koulutustilaisuutta: lannoitevalvonnan tarkastajien koulutuspäivät ja tarkastajille suunnattu koulutus lannoitevalmisteiden tyyppinimistä. Palaute kummastakin koulutuksesta oli kiitettävä. Palautteen keskiarvo oli tarkastajien koulutuspäivästä 4,9 ja tyyppinimikoulutuksesta 4,5 asteikon ollessa 1-6.

Asiakaspalautteena vuonna 2011 tuli useita yhteydenottoja koskien laskujen tunnistamista. Elmo-järjestelmään siirtymisen myötä laskujen muodostamiskäytäntö on muuttunut. Samaan laskuun tulee eri valvontatapahtumien ja tutkimuspalvelujen laskurivejä ja laskurivikohtaisten tunnistusten saaminen laskulle on järjestelmän käytönottovaiheessa ollut puutteellista. Asiaan on saatu vuoden aikana parannuksia.

4 KORJAAVAT TOIMENPITEET (TOIMET TEHOKKUUDEN VARMISTAMISEKSI)

4.1 Toimijoille annetut seuraamukset ja niiden korjaavien toimenpiteiden varmistaminen

Vuoden 2011 aikana tehtiin tuotevalvonnassa annettujen kieltojen (taulukko 4) vuoksi toimijoiden seurantatarkastuksia. Niissä tarkastettiin se, onko kielletyn erän kanssa menetelty sovitusti ja suoritettu muut korjaavat toimenpiteet, tai otettiin näyte vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi. Seuranta on tehty myös tarkastamalla toimijoiden lähettämät selvitykset havaitun puutteellisuuden korjaamisesta.

Toimijoille on huomautettu lannoitevalmistelain edellyttämien velvoitteiden laiminlyönnistä (ilmoitus toiminnanharjoittamisesta tekemättä, maahantuonnin ennakoilmoitus tekemättä, laitoshyväksyntää ei haettu).

Laitoshyväksyntäkäsittelyn yhteydessä havaituista säännöstenvastaisuuksista ei aiemmin ole yleensä annettu erillisiä huomautuksia tai kieltoja, vaan havaituista puutteista on annettu palautetta ja toimija on pyrkinyt hoitamaan puutteet kuntoon ennen laitostarkastuksen tekemistä, joten niistä ei ole ollut merkintää tarkastusmuistioissa. Vuoden 2011 aikana havaintojen kirjaamiskäytäntöä muutettiin siten, että havaitut puutteet on luokiteltu vakavuusasteen mukaisesti, ja kirjattu tarkastuspäätökselle. Vaadittujen korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen on varmistettu tarvittaessa uusintatarkastuksilla.

4.2 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Valvontaa tehostaakseen Evira uudisti valvonnan laitostarkastuslomakkeen sekä laitostarkastusten raporttien ja päätösten rakenteen. Kuulemismenettelyyn kiinnitettiin erityistä huomiota kaikilla valvonnan osa-alueilla.

Uutena valvontakäytäntönä laitostarkastustarpeen määrittelemiseksi laadittiin matemaattinen malli, jossa huomioidaan laitosten kapasiteetti, raaka-aineisiin ja käsittelytapaan liittyvät riskit, omavalvonnan toimivuus sekä aiemmin havaitut puutteet. Malli oli ensimmäistä kertaa käytössä vuoden 2012 valvontasuunnitelmaa laadittaessa.

Evira panosti lisäksi valtuutettujen tarkastajien, ELY-keskustarkastajien ja omien tarkastajiensa jatkuvaan perehdyttämiseen sekä tarkastusten koordinointiin ja Eviran ja tarkastajien väliseen viestintään. Evira koulutti tarkastajia näytteenoton käytännön toteuttamisessa, tarkastuksen suorittamisessa ja dokumentoinnissa. Valtuutettujen tarkastajien perehdytystä laitostarkastuksiin tehostettiin tavoitteena lisätä valtuutettujen tarkastajien käyttöä vaativammassa tarkastustehtävissä.

FVO:n eläimistä saataviin sivutuotteisiin kohdistuneella auditoinnilla annetut lannoitevalmisteiden valvontaan kohdistuneet suositukset liittyivät kaupallisten asiakirjojen valvonnan tehostamiseen sekä orgaanisiin lannoitteisiin ja maanparannusaineisiin sekoitettavan aineen määrittelyyn ja käytön vaatimuksiin. Kaupallisten asiakirjojen valvontaan on tämän jälkeen kiinnitetty erityistä huomiota. Lisäaineen käyttöön liittyvät vaatimukset on tarkoitus huomioida MMM:n tulevassa lannoiteasetuksen muutoksessa.

Taulukko 7. Viranomaisille ja toimijoille annettu ohjeistus.

	2011	2010	2009
Ohjeet toimijoille			
- päivitytetyt, kpl		1	1
- uudet, kpl	2		
Ohjeet viranomaisille			
- päivitytetyt, kpl	1		
- uudet, kpl	2		1

5 ARVIO YLEISESTÄ ONNISTUMISESTA

Lannoitevalmistevalvonnan tavoitteita vuodelle 2011 asetettaessa priorisoitiin ja kohdennettiin resursseja strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Tavoitteiden toteuttamisessa tältä osin valvonnassa myös onnistuttiin. Valvontasuunnitelmassa asetetut valvonnan laadulliset ja määrälliset tavoitteet saavutettiin hyvin vuoden aikana.